

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie.

DR MATEUSZ CHATYS

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR ASEAN

STYCZEŃ 2026

XIV ZJAZD KOMUNISTYCZNEJ PARTII WIETNAMU

W Hanoi odbył się XIV Zjazd Komunistycznej Partii Wietnamu (KPW), w którym wzięło udział niemal 1600 delegatów, reprezentujących około 5 mln członków KPW. Podczas organizowanego raz na pięć lat wydarzenia wybrano 200 członków Komitetu Centralnego, a także 19 przedstawicieli najwyższego organu decyzyjnego KPW – Politbiura. Centralną postacią nowego układu pozostaje To Lam, ponownie wybrany na stanowisko sekretarza generalnego, co utrwała jego dominującą pozycję w hierarchii partyjnej. Reelekcja ta sygnalizuje kontynuację dotychczasowych tendencji, obejmujących koncentrację władzy oraz rosnącą rolę aparatu bezpieczeństwa. Nie obyło się jednak bez istotnych zaskoczeń, w tym wykluczenia urzędującego premiera Pham Minh Chinha i prezydenta Luong Cuonga z Komitetu Centralnego.

I. STOSUNKI WEWNĄTRZ ASEAN

3 stycznia: Kambodża oskarżyła Tajlandię o aneksję przygranicznego obszaru. Minister informacji Kambodży Neth Pheaktra poinformował, że tajskie wojsko przeprowadziło nielegalną aneksję terytorium Kambodży, obejmującą wioskę Chouk Chey. W ramach swoich działań siły zbrojne miały zniszczyć budynki cywilne, a także zainstalować drut kolczasty i kontenery transportowe w celu stworzenia prowizorycznego ogrodzenia granicznego. Z kolei tajskie siły zbrojne zakomunikowały, iż przejęły kontrolę nad obszarami, które zawsze należały do Tajlandii, ale były okupowane przez Kambodżę. Miejscowość Chouk Chey jest położona pomiędzy kambodżańską prowincją Banteay Meanchey a tajską prowincją Sa Kaeo.

4 stycznia: Malezja planuje wprowadzić limit dwóch kadencji dla premiera. Malezja planuje w najbliższych miesiącach przeprowadzić szeroki pakiet reform instytucjonalnych, których celem jest wzmocnienie rządów prawa, ograniczenie korupcji i poprawa jakości zarządzania państwem. Premier Anwar Ibrahim zapowiedział m.in. wprowadzenie ustawowego limitu dwóch kadencji dla premiera, co oznaczałoby maksymalnie dziesięć lat sprawowania urzędu. Projekt ustawy ma trafić do parlamentu jeszcze w tym roku i był jednym z kluczowych zobowiązań koalicji rządzącej. Równolegle rząd chce rozdzielić

funkcję doradcy prawnego rządu od roli prokuratora generalnego, aby wzmocnić niezależność wymiaru sprawiedliwości i ograniczyć ryzyko politycznych nacisków. W planach jest także uchwalenie ustawy o rzeczniku praw obywatelskich, która zwiększyłaby przejrzystość administracji i dała obywatelom formalny mechanizm składania skarg w sprawach dotyczących nadużycia władzy. Dodatkowym elementem reform ma być prawo o dostępie do informacji, mające zapobiegać nadużyciom przy realizacji projektów rządowych.

4 stycznia: Kambodża wezwała Tajlandię do wycofania swoich wojsk z zajętych obszarów. Ministerstwo spraw zagranicznych Kambodży wydało oświadczenie, w którym zażądano wycofania tajskiego personelu i sprzętu wojskowego z terytorium Kambodży na pozycje zgodnie z prawnie ustaloną granicą między państwami. Oprócz tego wezwano Tajlandię do natychmiastowego zaprzestania wszelkich wrogich działań wojskowych wzdłuż granicy oraz na terytorium Kambodży. Bangkok sprzeciwia się tej narracji, twierdząc, że siły zbrojne przebywają na obszarach, które zawsze należały do Tajlandii.

5 stycznia: Mjanma ogłosiła corocznie ułaskawienia z okazji Dnia Niepodległości. Junta poinformowała o ułaskawieniu 6134 obywateli Mjanmy oraz 52 cudzoziemców z okazji obchodów 78. rocznicy odzyskania niepodległości. W 2024 r. amnestią objęto ponad 9 tys. więźniów, natomiast w 2025 r. prawie 6 tys.

5 stycznia: na Filipinach aresztowano byłego generała wzywającego siły zbrojne do buntu wobec prezydenta. Były generał filipińskich sił powietrznych Romeo Poquiz został aresztowany na międzynarodowym lotnisku w Manili po powrocie z Tajlandii pod zarzutem podżegania do buntu. Romeo Poquiz publicznie wzywał siły zbrojne do wycofania swojego poparcia dla Ferdinanda Marcosa Jr. w związku ze skandalem wokół afery korupcyjnej dotyczącej budowy infrastruktury przeciwpowodziowej w kraju.

5 stycznia: prowojskowa partia w Mjanmie zwyciężyła w pierwszej fazie wyborów powszechnych. Według oficjalnych wyników wyborów z 28 grudnia Związkowa Partia Solidarności i Rozwoju (Union Solidarity and Development Party, USDP) zdobyła ponad 87% miejsc w Izbie Niższej, czyli 89 ze 102 miejsc. Ostateczne wyniki zostaną ogłoszone po przeprowadzeniu dwóch kolejnych faz głosowań. Niezależnie od ostatecznych wyników jedna czwarta miejsc w Izbie Reprezentantów oraz kluczowe stanowiska w rządzie będą obsadzone przez przedstawicieli sił zbrojnych.

6 stycznia: Tajlandia oskarżyła Kambodżę o naruszenie zawieszenia broni. Rząd w Bangkoku poinformował o ostrzale mózdzierzowym prowincji Ubon Ratchathani w rejonie przygranicznym, w wyniku którego ranny został jeden

żołnierz. Ministerstwo spraw zagranicznych podkreśliło, że zamiast odpowiedzieć atakiem odwetowym podjęto decyzję o skonsultowaniu incydentu ze stroną kambodżańską. Jednocześnie wezwano rząd w Phnom Penh do przeciwdziałania podobnym incydentom w przyszłości i złożenie oficjalnych przeprosin. Z kolei rzeczniczka ministerstwa obrony Kambodży Maly Socheata, poinformowała, że dwóch kambodżańskich żołnierzy zostało rannych, w tym jeden ciężko, gdy doszło do eksplozji w trakcie realizacji zadań porządkowych przy usuwaniu śmieci.

11 stycznia: lider Partii Ludowej w Tajlandii cieszy się największym poparciem społecznym. W sondażu przeprowadzonym przez Narodowy Instytut Administracji Rozwoju lider Partii Ludowej - Natthaphong Ruengpanyawut uzyskał poparcie ze strony 24,76% respondentów, co stanowi wzrost o ponad 7% w porównaniu do sondaży przeprowadzonych w grudniu 2025 r. Ustępujący premier Anutin Charnvirakul z konserwatywnej Partii Bhumjaithai uzyskał poparcie na poziomie 20,84%, czyli większe o ponad 8% w porównaniu do ostatnich badań. Zainteresowanie sondażami jest coraz większe z uwagi na wybory zaplanowane na ósmego lutego bieżącego roku. Jeżeli chodzi o ugrupowania polityczne największym poparciem cieszy się Partia Ludowa z wynikiem 34,2%. Na drugim miejscu znajduje się Partia Bhumjaithai, którą popiera 16,2% społeczeństwa, a na trzecim miejscu uplasowała się partia Pheu Thai (Dla Tajów) z 16% poparciem.

12 stycznia: u wybrzeży Wietnamu odkryto jedno z największych złóż ropy naftowej w Azji Południowo-Wschodniej. Murphy Oil Corporation poinformowała o pomyślnym zakończeniu wiercenia otworu rozpoznawczo-oceniającego Hai Su Vang-2X (HSV-2X) na wodach terytorialnych Wietnamu. Odkrycie, zlokalizowane w bloku 15-2/17 w basenie Cuu Long, około 65 kilometrów od wybrzeża, może okazać się największym znaleziskiem ropy naftowej w Azji Południowo-Wschodniej od dwóch dekad. Według analiz Wood Mackenzie, skala odkrycia plasuje je na czele regionalnych sukcesów poszukiwawczych ostatnich 20 lat. Odwiert HSV-2X może umożliwić wydobycie 6 tys. baryłek ropy dziennie. Eksperci podkreślają wyjątkowość odkrycia w regionie zdominowanym przez złoża gazu. HSV jest trzecim co do wielkości złożem ropy w Azji Południowo-Wschodniej od 2000 r., ustępując jedynie indonezyjskiemu Banyu Urip i malezyjskiemu Gumusut. Co istotne, firma Murphy Oil Corporation uczestniczyła w realizacji trzech z pięciu największych projektów naftowych w regionie w tym okresie. Dla Wietnamu znalezisko stanowi szansę na odwrócenie trwającego od dwóch dekad spadku wydobywania, które zmniejszyło się z 365 tys. baryłek dziennie w 2005 r. do poniżej 120 tys. w 2025 r. Amerykańska firma zapowiedziała kontynuację programu rozpoznawczego, obejmującego kolejne odwierty HSV-3X i HSV-4X, przy jednoczesnym utrzymaniu planowanych nakładów inwestycyjnych w 2026 r. w wysokości 1,1–1,3 mld USD. Spółka

deklaruje ścisłą współpracę z partnerami oraz rządem wietnamskim w celu pełnego wykorzystania potencjału nowo odkrytego złoża.

13 stycznia: powiązana z wojskiem partia w Mjanmie ogłosiła swoje zwycięstwo w wyborach do Izby Niższej. Unia Solidarności i Rozwoju (Union Solidarity and Development Party, USDP) poinformowała o zdobyciu 87 z 100 mandatów w drugiej turze głosowania, co – w połączeniu z wcześniejszymi wynikami – daje mu już 176 z 330 wybieralnych miejsc w tej izbie, jeszcze przed trzecią i ostatnią fazą wyborów zaplanowaną na 25 stycznia. Wybory, które junta przedstawia jako etap „przywracania władzy ludowi”, są przez obserwatorów i organizacje prodemokratyczne uznawane za pozbawione wiarygodności. Po obaleniu w 2021 r. rządu Aung San Suu Kyi i jej uwięzieniu, a także rozwiązaniu jej partii, proces wyborczy odbywa się w warunkach brutalnych represji wobec opozycji i w realiach trwającej wojny domowej. Zdaniem krytyków, głosowanie zostało zaprojektowane tak, by zapewnić zwycięstwo wojskowemu zapleczu politycznemu i stworzyć pozory legitymacji dla dalszych rządów armii. W myśl konstytucji opracowanej przez armię, spośród 440 miejsc w Izbie Niższej aż 110 jest zarezerwowanych bezpośrednio dla wojskowych, co już na starcie gwarantuje im znaczącą przewagę. USDP, w której strukturach dominują byli oficerowie, jest powszechnie postrzegana jako główne polityczne ramię armii. Parlament ma zebrać się w marcu, kiedy to deputowani obu izb wybiorą prezydenta. Przywódca junty, generał Min Aung Hlaing, nie wykluczył, że zrezygnuje z funkcji głównodowodzącego, aby objąć formalnie cywilne stanowisko, co może oznaczać próbę instytucjonalnego utrwalenia władzy wojskowych pod demokratyczną fasadą.

13 stycznia: Malezja zamówiła w Turcji statek dla straży przybrzeżnej. Malezyjskie ministerstwo spraw wewnętrznych podpisało zamówienie na drugi wielozadaniowy okręt (Multi-Purpose Mission Ship) dla krajowej straży przybrzeżnej, który zostanie zbudowany przez turecką stocznnię Desan. List akceptacyjny podpisano siódmego stycznia podczas oficjalnej wizyty premiera Anwara Ibrahima w Turcji, w obecności prezydenta Recepta Tayyipa Erdoğan. Wartość kontraktu wynosi 83,75 mln USD, a przekazanie jednostki planowane jest na grudzień 2027 r. Nowa jednostka będzie identyczna z pierwszą zamówioną w lutym 2025 r. Statek o długości 99 m będzie obsługiwany przez załogę liczącą 70 osób i będzie w stanie zabrać na swój pokład dodatkowych 30 pasażerów. Wyposażenie obejmie cztery szybkie łodzie przechwytyjące, lądowisko dla śmigłowca, zaplecze medyczne, a także bezzałogowe statki powietrzne. Zastosowane drony powietrzne najprawdopodobniej będą odpowiadać tureckiemu systemowi BOZBEY, zdolnemu do pionowego startu i lądowania oraz prowadzenia w pełni autonomicznych misji rozpoznawczych na niskich wysokościach. W odróżnieniu od pierwszej jednostki, nowy okręt zostanie dodatkowo wyposażony w bezzałogowy pojazd nawodny (unmanned

aerial vehicles, USV), co stanowi pierwszy przypadek eksportu tego typu systemu przez stocznię Desan.

14 stycznia: Kambodża oskarżyła Tajlandię o przejmowanie kolejnych obszarów mimo obowiązującego zawieszenia broni. Minister spraw zagranicznych Kambodży Prak Sokhonn oskarżył Tajlandię o dalsze zajmowanie cywilnych obszarów na terytorium Kambodży mimo obowiązującego od grudnia 2025 r. zawieszenia broni. Według Phnom Penh tajskie wojska w kilku punktach wzdłuż spornego odcinka granicy utrzymują pozycje zabezpieczone drutem kolczastym i kontenerami, co uniemożliwia powrót do domów nawet 4 tys. kambodżańskich rodzin i stwarza zagrożenie dla rozejmu. Choć sytuacja pozostaje względnie spokojna, kambodżańskie władze ostrzegają przed ryzykiem eskalacji i wzywają Bangkok do pełnego wdrożenia ustaleń rozejmu, w tym umożliwienia powrotu ludności cywilnej. Strona tajska odrzuca zarzuty, twierdząc, że utrzymanie obecnych pozycji wojskowych jest zgodne z uzgodnionymi środkami deeskalacyjnymi i nie stanowi okupacji terytorium. Kambodża zabiega o pilne zwołanie Wspólnej Komisji Granicznej (Joint Boundary Commission, JBC), mającej zająć się delimitacją granicy i kwestią zajętych obszarów, jednak Tajlandia uzależnia wznowienie rozmów od zakończenia procedur wewnętrznych po wyborach zaplanowanych na ósmego lutego. Bangkok zapewnia jednocześnie o gotowości do rozwiązania sporów wyłącznie za pośrednictwem mechanizmów dwustronnych.

14 stycznia: Mjanma podważa zasadność postępowania Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (MTS) w sprawie ludobójstwa wobec Rohingja. W oświadczeniu opublikowanym w państwowej prasie ministerstwo spraw zagranicznych określiło postępowanie przed MTS, w którym Mjanma jest oskarżana o ludobójstwo wobec muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja, jako „wadliwe i bezpodstawne”. Trybunał rozpatruje skargę wniesioną przez Gambię, która zarzuca Mjanmie popełnienie ludobójstwa w trakcie brutalnej operacji wojskowej z 2017 r. W jej wyniku setki tysięcy Rohingjów uciekło do Bangladeszu, relacjonując masowe gwałty, podpalenia wsi i zabójstwa dokonywane przez wojsko i sprzymierzone z nim zbrojne ugrupowania.

14 stycznia: Indonezja zakupiła od norweskiej firmy zaawansowany system do zdalnego oczyszczania terenów morskich z min i ładunków wybuchowych. Norweska spółka H. Henriksen ogłosiła zawarcie kontraktu na dostawę systemu Henriksen Multi Lightweight Influence Sweep (HEMLIS) dla indonezyjskiej marynarki wojennej. Jest to pierwsza komercyjna sprzedaż tego rozwiązania poza Europą i istotny krok w internacjonalizacji technologii firmy. Zgodnie z zapowiedzią producenta, kilka systemów HEMLIS zostanie zintegrowanych z bezzałogowymi jednostkami nawodnymi (USV) dostarczanymi

przez francuską firmę Exail, wcześniej znaną jako ECA Group. Realizacją dostaw na rynku indonezyjskim zajmie się lokalny partner – PT Agrapana Nugraha Katara, współpracujący m.in. z niemiecką stoczną Abeking & Rasmussen. Nowe wyposażenie ma znacząco wzmocnić zdolności Indonezji w zakresie zwalczania min morskich, wprowadzając nowoczesne, modułowe rozwiązania bezzałogowe do istniejącego arsenału środków pozwalających na usuwanie min morskich. Wizualizacje opublikowane przez Henriksen sugerują wykorzystanie morskich dronów Exail Inspector 90, co koresponduje z ogłoszonym w czerwcu 2025 r. kontraktem Exail na dostawę czterech takich jednostek dla Indonezji wraz z systemami identyfikacji i neutralizacji min Seascan oraz K-Ster.

14 stycznia: siły zbrojne z Singapuru i Tajlandii przeprowadziły 25. edycję wspólnych ćwiczeń Kocha Singa. Program ćwiczeń zrealizowanych w Singapurze obejmował wymianę doświadczeń w zakresie operacji miejskich, strzelań bojowych, planowania działań przy użyciu map cyfrowych oraz symulacji z udziałem bojowych wozów opancerzonych (Hunter Armoured Fighting Vehicle). Zajęcia poligonowe zwieńczono wspólnym atakiem batalionu, który po raz pierwszy w historii Kocha Singa został przeprowadzony w Safti City. Ćwiczenia Kocha Singa są regularnie realizowane od 1997 r.

15 stycznia: Filipiny zacieśniają współpracę z zakresu bezpieczeństwa z Japonią. Ministrowie spraw zagranicznych obu państw podpisali umowę o wzajemnym wsparciu logistycznym (Acquisition and Cross Servicing Agreement, ACSA), umożliwiającą siłom zbrojnym obu państw wzajemną wymianę wsparcia logistycznego, zaopatrzenia i usług na potrzeby wspólnych ćwiczeń wojskowych oraz sytuacji kryzysowych. Na mocy umowy będzie możliwe bezcłowe przekazywanie amunicji, paliwa, żywności oraz innych niezbędnych zasobów podczas wspólnych inicjatyw wojskowych. ACSA ma nie tylko usprawnić współpracę logistyczną, lecz także wzmocnić interoperacyjność i gotowość operacyjną obu wojsk. Stanowi również ważne uzupełnienie obowiązującej umowy o wzajemnym dostępie (Reciprocal Access Agreement, RAA) sił zbrojnych. Podczas spotkania ministrów podpisano dwa dodatkowe porozumienia skupiające się na japońskim wsparciu finansowym. Po raz trzeci z rzędu w ramach japońskiego programu oficjalnej pomocy w obszarze bezpieczeństwa (Official Security Assistance, OSA) Filipiny otrzymają 5,6 mln USD na modernizację swoich sił zbrojnych. Ponadto rząd w Manili otrzymał grant w wysokości 10,3 mln USD na rozwój szerokopasmowej łączności bezprzewodowej w regionach Basilan, Sulu i Tawi-Tawi, co ma się przyczynić do wsparcia integracji cyfrowej archipelagu Sulu.

16 stycznia: Filipiny zawarły pierwsze w historii porozumienie obronne z państwem Zatoki Perskiej. Ministerstwo obrony poinformowało o podpisaniu protokołu ustaleń o współpracy z zakresu bezpieczeństwa ze Zjednoczonymi

Emiratami Arabskimi w ramach wizyty prezydenta Ferdinanda Marcosa Jr. w Abu Zabi. W ramach porozumienia oba państwa zobowiązały się do wzmocnienia współpracy w obszarach takich jak zaawansowane technologie obronne, systemy bezzałogowe, wojna elektroniczna i rozwiązania morskie. Ponadto dokument przewiduje rozwój współpracy w zakresie szkolenia, wymiany wywiadowczej, zwalczania terroryzmu, bezpieczeństwa morskiego oraz operacji pokojowych.

19 stycznia: w Wietnamie rozpoczął się XIV Zjazd Komunistycznej Partii Wietnamu (KPW). W ramach tygodniowego wydarzenia, w którym bierze udział około 1600 delegatów, zostaną wybrani członkowie Komitetu Centralnego oraz Biura Politycznego. Niemniej jednak najważniejszą decyzją będzie wybór nowego Sekretarza Generalnego KPW. Wszystko wskazuje na to, że urzędujący Sekretarz Generalny – To Lam, będzie dążył do zachowania swojego stanowiska, a możliwe, że będzie jednocześnie chciał pełnić urząd prezydenta Wietnamu. To Lam objął stanowisko Sekretarza Generalnego KPW po śmierci Nguyen Phu Tronga w lipcu 2024 r. W trakcie swojej kadencji przeprowadził szeroko zakrojone reformy administracyjne, ograniczając biurokrację i przyspieszając procesy decyzyjne, co spotkało się z pozytywnym odbiorem wśród inwestorów zagranicznych. Jednocześnie osłabił paraliżującą aparat państwowy kampanię antykorupcyjną i zainicjował liczne projekty infrastrukturalne. Rządy To Lama wiążą się także z umocnieniem aparatu bezpieczeństwa oraz zaostrzeniem kontroli nad mediami i opozycją w kraju, w którym nie dopuszcza się pluralizmu politycznego.

19 stycznia: Filipiny poinformowały o odkryciu nowego złoża gazu ziemnego. Prezydent Ferdinand Marcos Jr ogłosił, że zostało ono zidentyfikowane w ramach odwiertu Malampaya East-1, zlokalizowanego w bezpośrednim sąsiedztwie eksploatowanego od ponad dwóch dekad pola Malampaya. Ze względu na postępujące wyczerpywanie się dotychczasowych zasobów rząd w Manili był zmuszony rozpocząć import gazu w 2023 r. Warto przypomnieć, że gaz z Malampaya pokrywał około 20 proc. krajowego zapotrzebowania na energię. Nowo odkryte zasoby w obszarze Malampaya East-1 szacowane są na około 98 mld stóp sześciennych gazu, a wstępne testy wskazują na potencjał wydobycia rzędu 60 mln stóp sześciennych dziennie. Odwiert znajduje się w odległości około pięciu kilometrów od istniejącego pola Malampaya, położonego mniej więcej 40 mil morskich na północny-zachód od wybrzeża wyspy Palawan. Skala odkrycia pozostaje jednak znacząco mniejsza niż w przypadku Malezji i Indonezji, gdzie dzienne wydobycie gazu wynosi odpowiednio około 7 mld oraz 2,8 mld stóp sześciennych.

19 stycznia: na Filipinach złożono wniosek o impeachment prezydenta. Do Izby Reprezentantów trafił pierwszy wniosek o impeachment przeciwko

prezydentowi Ferdinandowi Marcosowi Jr., w której domaga się jego usunięcia z urzędu za umożliwienie zatrzymania i przekazania byłego prezydenta Rodrigo Duterte Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu (MTK) w marcu 2025 r. Co interesujące, inicjator wniosku - Jett Nisay - był również w grupie 215 parlamentarzystów, którzy podpisali się pod dokumentem w sprawie impeachmentu wiceprezydent Sary Duterte w lutym 2025 r. W najnowszym wniosku złożonym przez prawnika André de Jesusa wskazano, że działania urzędującego prezydenta naruszyły konstytucję, podważyły suwerenność kraju i stanowiły zdradę zaufania publicznego. W petycji utrzymuje się, że Marcos świadomie dopuścił do „obcej ingerencji” w sprawy wewnętrzne, omijając krajowe mechanizmy prawne. Zwolennicy Duterte od dawna przedstawiają jego zatrzymanie jako bezprawne uprowadzenie, a dokument powieliła tę narrację. Skarga zawiera także inne zarzuty wobec Marcosa, w tym dotyczące rzekomego zażywania narkotyków, niegospodarności w zarządzaniu budżetem oraz tolerowania mechanizmów korupcyjnych przy projektach infrastrukturalnych. Autorzy dokumentu twierdzą, że prezydent unika przejrzystości i ponosi odpowiedzialność za chaos finansów publicznych oraz system sprzyjający nadużyciom. Warto dodać, że Filipiny wycofały się ze Statutu Rzymskiego w 2019 r. za sprawą decyzji podjętej przez ówczesnego prezydenta Rodrigo Duterte. Niemniej jednak proces przeciwko Duterte dotyczy jego działań w ramach tzw. kampanii antynarkotykowej w okresie poprzedzającym wystąpienie Filipin z systemu MTK.

19 stycznia: Indonezja została wybrana na przewodniczącego Rady Praw Człowieka ONZ (UNHRC) w 2026 r. Władze w Dżakarcie przedstawiają ten wybór jako dowód rosnącej pozycji kraju na arenie międzynarodowej oraz uznanie dla jego roli jako „budowniczego mostów” w dyplomacji. Rząd podkreśla, że decyzja była efektem długich negocjacji i świadczy o zaufaniu, jakim darzą Indonezję inne państwa regionu Azji i Pacyfiku. Ekspertki i organizacje praw człowieka podchodzą jednak do nominacji sceptycznie. Wskazują, że objęcie funkcji wynika przede wszystkim z rotacyjnego charakteru stanowiska, a nie z realnych postępów w ochronie praw człowieka. Krytycy zwracają uwagę na pogarszającą się sytuację w kraju, w tym ograniczanie wolności słowa i zgromadzeń, presję na obrońców praw człowieka, problemy mniejszości religijnych oraz przypadki arbitralnych aresztowań i brutalnych interwencji wobec protestów. Zdaniem części analityków istnieje ryzyko, że rząd wykorzysta nowe stanowisko do osłabienia międzynarodowej presji w sprawach wewnętrznych. Inni eksperci widzą w tym jednak szansę: przewodnictwo może stać się impulsem do realnych reform i poprawy standardów w kraju. Podkreślają, że aby wzmocnić swoją wiarygodność, Indonezja będzie musiała nie tylko działać bezstronnie na forum ONZ, lecz także wykazać rzeczywistą wolę poprawy przestrzegania praw człowieka w kraju.

20 stycznia: Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN) nie będzie legitymizować wyborów w Mjanmie. Minister spraw zagranicznych Malezji Mohamad Hasan poinformował, że ASEAN odrzuciło wniosek Mjanmy o wysłanie obserwatorów wyborów w tym kraju. Decyzja w tej sprawie zapadła podczas Szczytu ASEAN w 2025 r., ale przyznał jednocześnie, że pojedyncze państwa członkowskie mogą działać we własnym zakresie.

20 stycznia: Wietnam zamierza utrzymać poziom wzrostu gospodarczego kraju powyżej 10% rocznie. Podczas XIV Zjazdu Komunistycznej Partii Wietnamu (KPW) Sekretarz Generalny KPW To Lam zapowiedział ambitny cel utrzymania wzrostu gospodarczego na poziomie przekraczającym 10% rocznie do końca dekady. Dokumenty partyjne przewidują znaczące podniesienie tempa wzrostu względem wcześniejszych, niezrealizowanych założeń. Lam zapowiedział dalsze reformy administracyjne, ograniczanie biurokracji i intensyfikację wymiany handlowej w celu ochrony niezależności gospodarczej kraju. Jego dotychczasowe działania – obejmujące głęboką restrukturyzację aparatu państwowego, redukcję zatrudnienia w administracji oraz szeroki program inwestycji infrastrukturalnych – przyniosły uznanie inwestorów zagranicznych, ale wywołały także krytykę społeczną. Równocześnie wzmocniono aparat bezpieczeństwa, rozszerzając uprawnienia policji i zaostrzając kontrolę nad działalnością gospodarczą. W obliczu amerykańskich ceł i zmieniającego się otoczenia międzynarodowego Wietnam dąży do dywersyfikacji partnerów handlowych. Kluczowym filarem strategii rozwojowej pozostaje rozbudowa infrastruktury, w tym nowych połączeń kolejowych z Chinami, sieci kolei dużych prędkości oraz lotnisk.

22 stycznia: Filipiny zorganizowały spotkanie dla przedstawicieli różnych grup etnicznych z Mjanmy. Filipiny, sprawujące w 2026 r. przewodnictwo w ASEAN, zainicjowały spotkanie z udziałem różnych ugrupowań politycznych i etnicznych z rządzonej przez wojsko Mjanmy, starając się ożywić realizację regionalnego planu pokojowego, który od lat pozostaje w impasie. Minister spraw zagranicznych Filipin Theresa Lazaro, pełniąca jednocześnie funkcję specjalnego wysłannika ASEAN ds. Mjanmy, poinformowała, że uczestników zachęcano do konstruktywnego i merytorycznego przedstawienia swoich stanowisk w kontekście wdrażania tzw. Pięciopunktowego Konsensusu ASEAN z 2021 r. Rozmowy dotyczyły m.in. ograniczania eskalacji konfliktu, usprawnienia dostępu pomocy humanitarnej, zwalczania przestępczości transnarodowej oraz pobudzania dialogu politycznego.

22 stycznia: na Filipinach złożono drugi wniosek o impeachment prezydenta. Przedstawiciele filipińskiego społeczeństwa obywatelskiego złożyli skargę przeciwko prezydentowi Ferdinandowi Marcosowi Jr., oskarżając go o

systematyczne defraudowanie środków publicznych poprzez fikcyjne projekty przeciwpowodziowe. Wniosek, poparty przez koalicję lewicowych partii politycznych Makabayan, zarzuca prezydentowi zdradę zaufania publicznego poprzez wypełnianie budżetu państwa projektami mającymi przekierować duże środki finansowe do politycznych sojuszników i zaprzyjaźnionych wykonawców. Według autorów skargi, mechanizm ten miał posłużyć do wyprowadzenia ponad 9,2 mld USD z funduszy przeciwpowodziowych i stworzenia zaplecza finansowego na wybory w połowie kadencji w 2025 r. Dokument zawiera także oskarżenia o bezpośrednie żądanie łapówek, choć opierają się one na niepotwierdzonych relacjach byłego kongresmena. Prezydent Marcos odrzuca zarzuty, podkreślając, że to on nagłośnił problem kontrowersyjnych projektów przeciwpowodziowych i zainicjował dochodzenia, które doprowadziły do postawienia zarzutów wielu przedsiębiorcom i urzędnikom. Autorzy skargi twierdzą jednak, że działania te miały jedynie odwrócić uwagę od jego rzekomej odpowiedzialności. Prawdopodobieństwo impeachmentu prezydenta jest niskie, ponieważ Kongres jest zdominowany przez jego politycznych sojuszników. Konstytucja Filipin dopuszcza składanie takich wniosków przez obywateli, jednak ich dalszy bieg zależy od poparcia parlamentarnego, którego na chwilę obecną brakuje.

22 stycznia: Filipiny chcą uwzględnić odniesienia do Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS) w tekście Kodeksu Postępowania na Morzu Południowochińskim. Sprawujące tegoroczne przewodnictwo w ASEAN Filipiny zapowiedziały, że będą stanowczo domagać się, aby długo negocjowany Kodeks postępowania na Morzu Południowochińskim zawierał wyraźne odniesienie do UNCLOS. Manila dąży do sfinalizowania dokumentu do końca 2026 r., podkreślając, że postulat ten jest wspólnym stanowiskiem wielu państw ASEAN. Kodeks postępowania, którego celem jest ograniczenie napięć w spornym akwenie, pozostaje przedmiotem wrażliwych negocjacji trwających od ponad dwóch dekad, przy czym realne prace nad jego treścią rozpoczęły się dopiero w 2017 r. Filipiny podkreślają również konieczność nadania kodeksowi charakteru prawnie wiążącego, choć przyznają, że kwestia ta wymaga dalszych, pogłębionych rozmów z Chinami i pozostałymi członkami ASEAN. W tym celu Manila planuje zaproponować intensyfikację negocjacji oraz konkretne strategie przyspieszające ich przebieg.

23 stycznia: To Lam został wybrany na Sekretarza Generalnego Komunistycznej Partii Wietnamu (KPW). To Lam został jednogłośnie wybrany na Sekretarza Generalnego KPW na pięcioletnią kadencję, umacniając swoją pozycję jako jednego z najważniejszych polityków w kraju. Decyzję podjęło 180 członków nowo wyłonionego Komitetu Centralnego na zakończenie XIV Zjazdu KPW. W swoim wystąpieniu To Lam zapowiedział utrzymanie jedności w partii oraz kontynuację ambitnych reform mających na celu przyspieszenie wzrostu

gospodarczego Wietnamu. Podczas dotychczasowej kadencji nadzorował dynamiczny wzrost gospodarczy oparty na głębokich zmianach administracyjnych, które usprawniły proces decyzyjny, lecz jednocześnie doprowadziły do redukcji dziesiątek tysięcy etatów w sektorze publicznym i wywołały niezadowolenie społeczne. W odpowiedzi na te napięcia To Lam zabiegał o poparcie kluczowych frakcji partyjnych, w tym wojska oraz podkreślił wiodącą rolę przedsiębiorstw państwowych w gospodarce, starając się złagodzić obawy dotyczące faworyzowania prywatnych konglomeratów. Jego ponowny wybór jest postrzegany jako sygnał stabilności politycznej, istotny dla zagranicznych inwestorów. Równoległe To Lam dąży do objęcia urzędu prezydenta, co mogłoby doprowadzić do koncentracji dwóch najważniejszych funkcji państwowych w jednym ręku – rozwiązanie, które według części ekspertów może stanowić wyzwanie dla tradycyjnego modelu kolektywnego przywództwa w Wietnamie.

26 stycznia: powiązana z wojskiem partia w Mjanmie ogłosiła swoje zwycięstwo w wyborach. Przedstawiciel Związkowej Partii Solidarności i Rozwoju (Union Solidarity and Development Party, USDP) poinformował media o zwycięstwie w wyborach powszechnych, które zrealizowano na przestrzeni miesiąca w trzech turach. Według danych Azjatyckiej Sieci na rzecz Wolnych Wyborów (Asian Network for Free Elections) partie, które w wyborach z 2020 r. zdobyły 90% mandatów, tym razem nie zostały dopuszczone do wyborów.

26 stycznia: Indonezja odebrała pierwszą dostawę trzech francuskich myśliwców. Dostarczone maszyny stanowią pierwszą transzę zamówienia obejmującego łącznie 42 myśliwce Rafale o wartości około 8,1 mld USD, produkowanych przez francuski koncern Dassault Aviation. Samoloty mają zastąpić starzejące się samoloty F-16 produkcji amerykańskiej oraz rosyjskie Su-27 i Su-30, z których część zbliża się do końca okresu eksploatacji. Kolejne dostawy zaplanowano jeszcze na ten rok. Pierwsze Rafale posłużą m.in. do uruchomienia programu szkoleniowego dla pilotów i personelu technicznego, wspieranego przez nowo utworzone centrum symulacji i szkolenia.

29 stycznia: Unia Europejska podniosła rangę stosunków z Wietnamem do kompleksowego partnerstwa strategicznego. Podczas wizyty przewodniczącego Rady Europejskiej Antonio Costy w Wietnamie doszło do podniesienia rangi stosunków dyplomatycznych do kompleksowego partnerstwa strategicznego. Decyzja ma przede wszystkim charakter polityczny i symboliczny, nie pociąga za sobą wiążących zobowiązań, lecz podkreśla znaczenie wzajemnych relacji w aktualnym kontekście geopolitycznym i gospodarczym. Niemniej jednak nowy status stawia UE na równi z kluczowymi partnerami Wietnamu, takimi jak Stany Zjednoczone, Chiny i Rosja, co zazwyczaj wiąże się ze zwiększoną intensywnością kontaktów na najwyższym szczeblu

politycznym. Podniesienie rangi relacji następuje pięć lat po wejściu w życie umowy o wolnym handlu między Wietnamem a UE i w czasie, gdy obie strony poszukują nowych partnerstw w odpowiedzi na rosnące bariery handlowe, w tym wyższe cła na eksport do Stanów Zjednoczonych. Według oficjalnego oświadczenia ze strony Unii Europejskiej obie strony mają się skupić na trzech obszarach w ramach nowego partnerstwa: transformacji energetycznej i bezpieczeństwie energetycznym, innowacjach oraz umiejętnościach, a także pokoju i bezpieczeństwie.

29 stycznia: na Filipinach odbyło się spotkanie ministrów spraw zagranicznych ASEAN. Podczas dwudniowego spotkania w Cebu zostały omówione kluczowe wyzwania stojące przed regionem, w tym wojna domowa w Mjanmie, napięcia graniczne między Kambodżą a Tajlandią oraz negocjacje długo oczekiwanego Kodeksu postępowania na Morzu Południowochińskim. Minister spraw zagranicznych Filipin Theresa Lazaro, pełniąca jednocześnie funkcję specjalnego wysłannika ASEAN ds. Mjanmy, poinformowała o nieformalnych konsultacjach dotyczących wdrażania Pięciopunktowego Konsensusu ASEAN, który miał doprowadzić do zakończenia wewnętrznego kryzysu w Mjanmie. Mimo dotychczasowych ograniczonych postępów, Manila deklaruje gotowość do dalszego zaangażowania, w tym poprzez kontakty zarówno z władzami wojskowymi, jak i z przedstawicielami opozycyjnych ugrupowań politycznych i etnicznych. Drugim kluczowym tematem spotkania były negocjacje Kodeksu postępowania na Morzu Południowochińskim, mającego ograniczyć ryzyko eskalacji sporów terytorialnych między Chinami a państwami ASEAN. Filipiny zapowiedziały intensyfikację rozmów z myślą o sfinalizowaniu dokumentu w 2026 r. Ponadto ministrowie omówili sytuację na granicy tajsko-kambodżańskiej, gdzie w ostatnim roku dwukrotnie dochodziło do poważnych starć zbrojnych. Choć obowiązuje zawieszenie broni, relacje między oboma państwami pozostają napięte, co – jak podkreślono – będzie wymagało stałej uwagi i zaangażowania ASEAN w nadchodzącym okresie.

30 stycznia: filipińska marynarka wojenna weźmie udział w największych manewrach w Australii po raz pierwszy od siedmiu lat. Marynarka wojenna zapowiedziała udział fregaty BRP Miguel Malvar lub BRP Diego Silang w tegorocznej edycji manewrów Kakadu. Ostatni raz Filipiny uczestniczyły w ćwiczeniach Kakadu w sierpniu 2018 r., wysyłając okręt patrolowy BRP Ramon Alcaraz wraz z około 300-osobowym kontyngentem.

KOMENTARZ

W dniach 19-23 stycznia 2026 r. odbył się w Hanoi XIV Zjazd Komunistycznej Partii Wietnamu (KPW), w którym wzięło udział niemal 1600 delegatów, reprezentujących około 5 mln członków KPW. Podczas organizowanego raz na pięć lat wydarzenia wybrano 200 członków Komitetu Centralnego, a także 19 przedstawicieli najwyższego organu decyzyjnego KPW – Politbiura. Największe zainteresowanie wzbudził jednak wybór nowego Sekretarza Generalnego KPW, który jest jedną z najbardziej wpływowych osób w Wietnamie, obok prezydenta, premiera, przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego i stałego członka Sekretariatu, którzy tworzą pięć filarów wietnamskiego systemu kolektywnego przywództwa.

XIV Zjazd KPW zakończył się 23 stycznia, czyli półtora dnia wcześniej niż pierwotnie planowano, o czym poinformowano na oficjalnej stronie. Oficjalne przyczyny tej decyzji były niejasne i sprowadzają się do argumentacji, iż wiele zaplanowanych zadań udało się zrealizować wcześniej niż przewidywano. Na tej podstawie można wnioskować, że uczestnikom tego wydarzenia udało się wypracować szeroki konsensus co do kluczowych decyzji. Bez wątplenia Zjazd przyniósł decyzje personalne, które precyzują kierunek polityczny Wietnamu na kolejne pięć lat, umacniając przy tym ciągłość przywództwa na najwyższych szczeblach oraz zaostrzając kontrolę wewnątrz kluczowych instytucji. Nie obyło się jednak bez istotnych zaskoczeń, w tym wykluczenia urzędującego premiera Pham Minh Chinha i prezydenta Luong Cuonga z Komitetu Centralnego.

Po obradach Zjazdu oraz pierwszym posiedzeniu plenarnym nowo wybranego Komitetu Centralnego oficjalnie ogłoszono skład XIV Politbiura i Sekretariatu. Ujawniona konfiguracja personalna wskazuje na bezprecedensowe wzmocnienie nacisku na dyscyplinę partyjną, koordynację wewnętrzną i nadzór nad sferą bezpieczeństwa. Centralną postacią nowego układu pozostaje To Lam, ponownie wybrany na stanowisko sekretarza generalnego, co utrwała jego dominującą pozycję w hierarchii partyjnej. Reelekcja ta sygnalizuje kontynuację dotychczasowych tendencji, obejmujących koncentrację władzy oraz rosnącą rolę aparatu bezpieczeństwa.

Stanowisko stałego członka Sekretariatu zachował Tran Cam Tu, co jest dowodem na kontynuację przywództwa ideologicznego skoncentrowanego na wąskich kręgach ściśle współpracujących decydentów. Wygląda na to, że Sekretariat odegra bardziej zdecydowaną rolę w nadzorowaniu dyscypliny partyjnej oraz we wdrażaniu decyzji Komitetu Centralnego, co dodatkowo wzmocni mechanizmy kontroli wewnętrznej. Nowo powołane Politbiuro liczy

obecnie 19 osób i pozostaje najwyższym organem decyzyjnym pomiędzy Zjazdami KPW. Jego skład odzwierciedla znaczną ciągłość instytucjonalną, gdyż kluczowe stanowiska zachowali przedstawiciele odpowiedzialni za wojsko, bezpieczeństwo publiczne, struktury organizacyjne partii oraz władzę ustawodawczą. Wśród najważniejszych członków znajdują się minister obrony Phan Van Giang, minister bezpieczeństwa publicznego Luong Tam Quang, przewodniczący Komisji Organizacyjnej Komitetu Centralnego Le Minh Hung oraz przewodniczący Zgromadzenia Narodowego Tran Thanh Man.

Rezultaty XIV Zjazdu wskazują na ewolucję wietnamskiego systemu politycznego w kierunku pogłębionej konsolidacji władzy, a nie szeroko zakrojonej odnowy elit. Skupienie wpływów w węższym, bardziej spójnym kręgu przywódczym zapowiada, że nadchodzące pięć lat będzie charakteryzować się wzmożoną dyscypliną wewnętrzną, ograniczoną rotacją elit oraz dalszym przedkładaniem stabilności politycznej nad pluralizmem instytucjonalnym.

II. STOSUNKI BILATERALNE CHIN Z PAŃSTWAMI ASEAN

5 stycznia: **Wietnam wezwał platformę streamingową Netflix do usunięcia chińskiego serialu, w którym pojawiła się mapa z tzw. linią dziewięciu kresek.** Na wniosek wietnamskiego ministerstwa kultury, sportu i turystyki platforma Netflix usunęła chiński serial telewizyjny „Shine On Me” z katalogu filmów dostępnych w Wietnamie. Powodem usunięcia były sceny, na których była widoczna mapa z linią dziewięciu kresek, przedstawiająca chińskie roszczenia na Morzu Południowochińskim, naruszające suwerenność Wietnamu na tym akwenie. Podobne działania miały miejsce w 2023 r., kiedy Netflix musiał usunąć chiński dramat romantyczny „Flight To You” mimo tego, że podobna mapa w tym serialu była rozmazana podczas dystrybucji w Wietnamie.

7 stycznia: **przedsiębiorca chińskiego pochodzenia został aresztowany w Kambodży i deportowany do Chin.** Chen Zhi, przewodniczący konglomeratu Prince Group i domniemany architekt uprzemysłowienia handlu ludźmi oraz sieci tzw. centrów oszustw w Kambodży, został deportowany do Chin, gdzie objęto go śledztwem w związku z podejrzeniami o udział w międzynarodowej przestępczości zorganizowanej. Decyzja ta zapadła w następstwie rosnącej presji międzynarodowej, zwłaszcza po uznaniu Prince Group przez Stany Zjednoczone za organizację przestępczą o charakterze transnarodowym, konfiskacie aktywów o wartości 15 mld USD oraz postawieniu Chenowi zarzutów przed sądem federalnym w Nowym Jorku. Kambodżańskie ministerstwo spraw wewnętrznych potwierdziło, że Chen oraz dwaj inni obywatele Chin (Xu Ji Liangiem i Shao Ji Hui)

zostali wydani władzom w Pekinie na mocy wielomiesięcznej współpracy w zwalczaniu przestępczości transnarodowej. Jednocześnie, na mocy dekretu królewskiego z grudnia, Chenowi cofnięto kambodżańskie obywatelstwo. Władze w Phnom Penh poinformowały, że działania te mają na celu pełną transparentność wobec społeczności międzynarodowej. Wydaje się, że czas ekstradycji nie jest przypadkowy i wpisuje się w zaostrzoną politykę Stanów Zjednoczonych wobec państwowo wspieranej przestępczości zorganizowanej, czego symbolicznym przykładem było aresztowanie prezydenta Wenezueli Nicolása Maduro. Obecność Chena w Kambodży mogła stać się politycznym obciążeniem zarówno dla władz w Phnom Penh, jak i dla Pekinu, który mógł dążyć do ograniczenia dostępu amerykańskich organów ścigania do kluczowej postaci. Sprawa Chena wpisuje się również w szerszy kontekst regionalny. Zwalczanie syndykatów przestępczych i centrów oszustw było jednym z istotnych elementów doprowadzenia do zawieszenia broni między Kambodżą a Tajlandią po sześciomiesięcznym konflikcie granicznym. Tajlandia, przy wsparciu Chin, przeprowadziła szeroko zakrojoną ofensywę przeciwko tego typu ośrodkom, co doprowadziło do intensyfikacji walk, nalotów lotniczych oraz poważnego kryzysu humanitarnego, w którym zginęło co najmniej 100 osób, a ponad milion zostało przesiedlonych. Jednocześnie międzynarodowe organizacje, w tym ONZ i Amnesty International, od lat alarmują, że Kambodża, Mjanma i Laos stanowią globalne epicentrum handlu ludźmi i cyberprzestępczości, generujących dziesiątki miliardów dolarów rocznie.

15 stycznia: Filipiny wprowadziły możliwość bezwizowego wjazdu obywateli Chin na okres do 14 dni. Ministerstwo spraw zagranicznych Filipin wydało oficjalne oświadczenie, według którego od 12 stycznia 2026 r. obywatele Chin mogą wjeżdżać na terytorium Filipin bez obowiązku posiadania wizy na pobyt do 14 dni. Umożliwia to realizację dyrektywy prezydenta, mającej na celu ułatwienie handlu, inwestycji i turystyki oraz wzmocnienie kontaktów międzyludzkich między oboma krajami. Ułatwienie dotyczy wyłącznie podróży w celach turystycznych lub biznesowych i nie może być przedłużane ani przekształcane w inny typ filipińskiej wizy. Wjazd bez wizy będzie możliwy jedynie przez Międzynarodowy Port Lotniczy Ninoy Aquino w Manili oraz Międzynarodowy Port Lotniczy Mactan-Cebu.

15 stycznia: Tajlandia zakupiła od Chin transportery opancerzone. Tajskie siły zbrojne podpisały umowę z chińską firmą China North Industries Corporation (Norinco) na zakup około 20 transporterów opancerzonych VN1 o wartości 32 mln USD. Zakup sprzętu ma się przyczynić do zwiększenia zdolności obronnych na obszarach granicznych Tajlandii, zwłaszcza na spornej granicy z Kambodżą. Na chwilę obecną tajskie siły zbrojne posiadają 111 chińskich wozów opancerzonych VN1 w różnych konfiguracjach. Mimo tego, że Tajlandia jest traktatowym sojusznikiem Stanów Zjednoczonych, na przestrzeni ostatnich

dziesięciu lat to Chiny są głównym dostawcą sprzętu wojskowego dla Tajlandii pod względem wartości. Rozwój współpracy z Chinami w tym zakresie rozpoczął się od czasu zamachu stanu w 2014 r.

17 stycznia: ambasada Chin na Filipinach złożyła protest dyplomatyczny przeciwko rzecznikowi filipińskiej straży przybrzeżnej. Chińska placówka dyplomatyczna złożyła oficjalny protest przeciwko Jayowi Tarrieli, zarzucając mu naruszenie „godności politycznej” Chin poprzez używanie w wystąpieniach publicznych i mediach społecznościowych zmodyfikowanych, wygenerowanych przez sztuczną inteligencję wizerunków prezydenta Xi Jinpinga. Pekin uznał to za prowokację i zażądał wyjaśnień od władz Filipin, kierując noty do pałacu prezydenckiego, ministerstwa spraw zagranicznych oraz samej straży przybrzeżnej. Filipińskie instytucje nie odniosły się bezpośrednio do zarzutów, ograniczając się do stwierdzenia, że działania kraju na Morzu Południowochińskim są zgodne z prawem międzynarodowym. Sam Tarriela odpowiedział, że żądania ambasady stanowią ingerencję w sprawy wewnętrzne Filipin i próbę odwrócenia uwagi od zasadniczego problemu, jakim są – jego zdaniem – agresywne i nielegalne działania Chin na spornych obszarach Morza Południowochińskiego.

19 stycznia: według Filipin sytuacja na Morzu Południowochińskim uległa pogorszeniu w 2025 r. w porównaniu do 2024 r. Filipińska straż przybrzeżna poinformowała, że w 2025 r. sytuacja na Morzu Południowochińskim uległa wyraźnemu pogorszeniu w porównaniu z rokiem 2024, głównie z powodu większej i bardziej agresywnej obecności chińskich jednostek morskich. Zaznaczono jednocześnie, że Manila odpowiedziała na to zwiększoną liczbą własnych patroli. Ze zgromadzonych danych wynika, że chińska straż przybrzeżna oraz milicja morska utrzymywały stałą obecność w rejonie Wysp Spralty oraz płycizny Scarborough. Liczba chińskich jednostek była najniższa w styczniu, co – jak wyjaśniono – wiąże się z obchodami chińskiego Nowego Roku i czasowym wycofaniem okrętów do portów macierzystych. Największe nasilenie aktywności chińskiej milicji morskiej w rejonie płycizny Scarborough odnotowano w kwietniu, natomiast szczyt obecności chińskiej straży przybrzeżnej przypadł na październik. Wzrost liczby jednostek CCG często pokrywał się z odnotowanymi incydentami nękania filipińskich statków. Istotną zmianą w 2025 r. było także rozszerzenie obszaru działań chińskiej straży przybrzeżnej. Oprócz tradycyjnej koncentracji wokół Scarborough, chińskie jednostki zaczęły pojawiać się również u wybrzeży prowincji Pangasinan, Zambales i Bataan, co zdaniem filipińskiej straży przybrzeżnej świadczy o szerszej i bardziej zdecydowanej strategii Pekinu w tym akwenie.

20 stycznia: Kodeks Postępowania na Morzu Południowochińskim ma być sfinalizowany do końca 2026 r. Minister spraw zagranicznych Malezji Datuk

Seri Mohamad Hasan poinformował, że państwa ASEAN raz Chiny znajdują się na końcowym etapie uzgadniania szczegółów dokumentu, który ma zostać sfinalizowany jeszcze w tym roku i obejmować wyłącznie kraje bezpośrednio zaangażowane w spory na Morzu Południowochińskim. Minister podkreślił, że rozwiązania są wypracowywane w ramach mechanizmu prowadzonego przez ASEAN, a nie poprzez działania jednostronne poszczególnych państw.

23 stycznia: Chiny wezwały filipińskiego ambasadora w Pekinie. Rzecznik chińskiego ministerstwa spraw zagranicznych, Guo Jiakun, poinformował, że szef Departamentu Spraw Azjatyckich ministerstwa wezwał ambasadora Jaimego FlorCruza, aby wyrazić swoje niezadowolenie z ostatnich wypowiedzi rzecznika filipińskiej straży przybrzeżnej komandora Jaya Tarrieli. Według Chin strona filipińska miała dopuścić do formułowania przez niego „wprowadzających w błąd i bezpodstawnych zarzutów” wobec Chin, co – jak ostrzeżono – może dodatkowo wzrostu napięć w relacjach dwustronnych. Sam Tarriela odrzucił chińskie żądania, uznając je za naruszenie Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach dyplomatycznych i próbę ingerencji w sprawy wewnętrzne Filipin. Wezwanie ambasadora wpisuje się w serię ostrych i nietypowo publicznych wystąpień ambasady Chin w Manili, które nasiliły się po objęciu placówki przez nowego ambasadora Jing Quana w grudniu 2025 r. Rzecznicy ambasady zaczęli w mediach społecznościowych bezpośrednio krytykować nie tylko Tarrielę, lecz także innych filipińskich polityków i urzędników, co stanowi odejście od standardowej praktyki dyplomatycznej preferującej komunikację zakulisową.

26 stycznia: Chiny udzieliły poparcia procesowi wyborczemu w Mjanmie. Rzecznik chińskiego ministerstwa spraw zagranicznych Guo Jiakun poinformował o pełnym poparciu dla procesu wyborczego w Mjanmie tuż po zakończeniu trzeciego i zarazem ostatniego etapu głosowania. Chiny wysłały swoich przedstawicieli w celu obserwacji i nadzorowania przebiegu wyborów, które zdaniem rządu w Pekinie przebiegły bez zarzutu. Jednocześnie chiński rząd zapewnił o kontynuowaniu swojego wsparcia dla działań pokojowych, mających na celu deeskalację wewnętrznych napięć w Mjanmie.

27 stycznia: wietnamska firma motoryzacyjna wspólnie z chińskim partnerem wybudują fabrykę baterii elektrycznych do samochodów. Wietnamski producent Kim Long Motor poinformował o nawiązaniu współpracy z chińskim koncernem BYD w celu budowy zakładu produkującego baterie elektryczne na działce o powierzchni 4,4 ha w centralnym Wietnamie. Wartość inwestycji szacowana jest na 130 mln USD. Zgodnie z porozumieniem Kim Long Motor sfinansuje budowę fabryki, natomiast BYD zapewni pełne wsparcie techniczne i technologiczne. W drugim etapie projekt zakłada rozbudowę zakładu do 10 ha oraz podwojenie mocy produkcyjnych. W ramach pierwszego etapu fabryka będzie wytwarzać akumulatory przeznaczone dla pojazdów

użytkowych, takich jak autobusy, ciężarówki i minibusy. Natomiast w drugim etapie planowane jest uruchomienie produkcji baterii do samochodów osobowych.

30 stycznia: prezydent Filipin nie zgodził się na uznanie chińskiego ambasadora *persona non grata*. Rzeczniczka pałacu prezydenckiego Claire Castro poinformowała, że Ferdinand Marcos Jr jednoznacznie odrzucił tę propozycję uznania Jing Quana za *persona non grata*, która została zgłoszona przez część parlamentarzystów w reakcji na napięcia między chińską ambasadą a filipińskimi ustawodawcami oraz urzędnikami państwowymi. Jednocześnie lokalne władze gminy Kalayaan w prowincji Palawan ogłosiły ambasadora Jing Quana osobą niepożądaną na szczeblu samorządowym. Zastępca burmistrza Maurice Philip Alexis Albayda zapowiedział przekazanie stosownej dokumentacji do filipińskiego ministerstwa spraw zagranicznych.

KOMENTARZ

Polityka transparentności administracji prezydenta Ferdinanda Marcosa Jr. coraz wyraźniej obnażał rozdźwięk między deklaracyjną retoryką Pekinu o „współpracy” i „wzajemnych korzyściach” a realnym zachowaniem Chińskiej Republiki Ludowej (ChRL) na Morzu Południowochińskim. Obok fizycznych incydentów na morzu – używanie armatek wodnych wobec filipińskich jednostek rybackich i rządowych, wykonywanie niebezpiecznych manewrów i taranowanie statków – coraz większego znaczenia nabierał równoległy wymiar informacyjny konfliktu. W pierwszych tygodniach 2026 r. szczególnie widoczna była intensyfikacja działań narracyjnych ambasady Chin w Manili na Facebooku, kluczowej platformie komunikacyjnej w filipińskiej przestrzeni publicznej. Posty te wpisywały się w szerszą, prowadzoną od 2022 r., kampanię „wojny o opinię publiczną (public opinion warfare)”, której celem jest delegitymizacja filipińskich działań, podważanie norm prawa międzynarodowego oraz stopniowe normalizowanie chińskiej kontroli nad spornymi obszarami bez konieczności bezpośredniego użycia siły.

O ile w poprzednich latach przekaz ambasady koncentrował się głównie na abstrakcyjnych podmiotach – „stronie filipińskiej”, rządzie czy konkretnych instytucjach – o tyle na przełomie 2025 i 2026 r. ciężar narracji został przeniesiony na konkretne osoby. W ciągu pierwszych trzech tygodni stycznia opublikowano co najmniej piętnaście wpisów wymierzonych bezpośrednio w

komandora Jaya Tarrię, rzecznika filipińskiej straży przybrzeżnej, który stał się twarzą polityki transparentnego ujawniania incydentów z udziałem Chin. Równolegle zaczęto atakować innych polityków publicznie krytykujących działania Pekinu, w tym senatorów Risę Hontiveros i Francisa Pangilina oraz przedstawiciela Izby Reprezentantów Chela Diokno. Tego rodzaju personalizacja, szczególnie wobec postaci mogących w przyszłości odgrywać większą rolę polityczną, odzwierciedla klasyczne techniki operacji informacyjnych: zamiast polemizować z faktami i argumentami prawnymi, przekaz koncentruje się na podważaniu wiarygodności, motywacji oraz charakteru jednostek. We wpisach wyraźnie zmniejszył się udział formalno-prawnej argumentacji, a dominować zaczęły oskarżenia o „kłamstwo”, „oszczerstwa”, „manipulację” czy „wprowadzanie opinii publicznej w błąd”. Taka retoryka nie tylko stygmatyzuje konkretne osoby, lecz również wysyła sygnał odstraszający do innych urzędników, którzy mogą zrezygnować z publicznej krytyki chińskich działań w celu uniknięcia reperkusji ze strony Chin.

Równocześnie kontynuowana była strategia konsekwentnego powtarzania wąskiego zestawu terminów delegitymizujących filipińską obecność we własnej wyłącznej strefie ekonomicznej. Ambasada określała filipińskie operacje mianem „nielegalnych”, a także przedstawiała reakcje Manili jako „prowokacyjne” oraz podważała orzeczenie trybunału arbitrażowego z 2016 r. Wzmacniana częstotliwość przekazu pełni funkcję normalizującą, ponieważ z czasem nieprawdziwe twierdzenia mogą zostać uznane za coś oczywistego, zwłaszcza wśród odbiorców, którzy nie posiadają szczegółowej wiedzy na temat sporów prawnych. W narracji szczególnie eksponowano pojęcie „suwerenności” jako absolutnego argumentu, mającego rzekomo unieważniać zarówno mechanizmy Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z 1982 r. (UNCLOS), jak i rozstrzygnięcia arbitrażowe. Jednocześnie chińskie działania przedstawiano jako rutynowe egzekwowanie prawa, co sprzyja usprawiedliwieniu eskalacyjnych praktyk na morzu i przesuwaniu ciężaru odpowiedzialności na stronę filipińską.

Charakterystyczne było także podtrzymywanie narracji o rzekomym sterowaniu Manilą przez Stany Zjednoczone. Choć nie był to dominujący element narracji, warto zaznaczyć, że pojawiał się w komunikatach chińskie placówki dyplomatycznej. W ten sposób Pekin próbuje pozbawić Filipiny podmiotowości i sprawczości, przedstawiając działania rządu w Manili jako element geopolitycznej rywalizacji mocarstw. Taki przekaz jest szczególnie skuteczny w kontekście ASEAN, gdzie istnieje wrażliwość na wielkomocarstwową konkurencję w związku z obawami przed jej destabilizującym wpływem na sytuację w regionie.

Wszystko wskazuje na to, że filipińsko-chiński spór na Morzu Południowochińskim coraz wyraźniej toczy się w dwóch ściśle powiązanych domenach: fizycznej i informacyjnej. Intensyfikacja personalnych ataków na filipińskich urzędników oraz konsekwentne utrwalanie nieprawdziwej narracji dowodzi, że Pekin postrzega przestrzeń medialną jako kluczowe pole strategicznej rywalizacji. W tym kontekście postulaty wzmacniania skoordynowanej, szybkiej odpowiedzi ze strony Manili, a także instytucjonalizacji polityki transparentności oraz regularnego publikowania argumentów opartych na prawie międzynarodowym nabierają szczególnego znaczenia. Bez systematycznego przeciwdziałania chińskiej kampanii narracyjnej istnieje realne ryzyko stopniowego przesuwania percepcji społecznej w kierunku interpretacji sprzyjającej interesom Pekinu.

III. RYWALIZACJA CHINY-USA W ASEAN

4 stycznia: premier Malezji skrytykował działania Stanów Zjednoczonych w Wenezueli. Anwar Ibrahim wydał specjalne oświadczenie w sprawie amerykańskiej operacji przeprowadzonej w Wenezueli, w wyniku której schwytano prezydenta Nicolasa Maduro oraz jego żonę Cilię Flores. Według premiera Malezji amerykańska operacja stanowi rażące naruszenie prawa międzynarodowego i bezprawne użycie siły wobec suwerennego państwa. Wezwał również USA do natychmiastowego uwolnienia prezydenta Wenezueli oraz jego małżonki, ponieważ siłowe usunięcie urzędującego prezydenta stanowi bardzo groźny precedens. Stanowisko Malezji w tej sprawie jest jednym z najostrzejszych spośród wszystkich państw członkowskich ASEAN.

4 stycznia: Tajlandia wydała oficjalne oświadczenie w sprawie eskalacji napięć pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i Wenezuelą. Ministerstwo spraw zagranicznych Tajlandii wydało oświadczenie po amerykańskiej operacji specjalnej w Wenezueli, w którym wezwano wszystkie zaangażowane strony do pokojowego rozwiązania konfliktu, z pełnym poszanowaniem Karty Narodów Zjednoczonych i prawa międzynarodowego, zachowując przy tym maksymalną powściągliwość w celu uniknięcia dalszej eskalacji, a jednocześnie priorytetowo traktując ochronę ludności cywilnej i szanując wolę narodu wenezuelskiego.

4 stycznia: Wietnam wyraził swoje zaniepokojenie sytuacją w Wenezueli. Rzecznik wietnamskiego ministerstwa spraw zagranicznych Phạm Thu Hằng odniósł się do amerykańskiej operacji w Wenezueli w odpowiedzi na pytanie jednego z dziennikarzy. Rząd w Hanoi wezwał wszystkie zaangażowane strony do przestrzegania prawa międzynarodowego i Karty Narodów Zjednoczonych, w tym zasady poszanowania suwerenności narodowej oraz do powstrzymania się

od stosowania siły lub groźby jej użycia w stosunkach międzynarodowych. Wietnam zaapelował również o zachowanie powściągliwości i dialog.

4 stycznia: Singapur wyraził swoje poważne zaniepokojenie operacją Stanów Zjednoczonych w Wenezueli. Ministerstwo spraw zagranicznych wydało oświadczenie, w którym wyrażono poważne zaniepokojenia amerykańską interwencją w Wenezueli. Singapur podkreślił przy tym, że jako państwo głęboko zaangażowane w przestrzeganie prawa międzynarodowego i zasad Karty Narodów Zjednoczonych, które chronią niepodległości, suwerenności i integralności terytorialnej wszystkich państw, sprzeciwia się działaniom sprzecznym z prawem międzynarodowym, podejmowanym przez którąkolwiek ze stron, w tym zagranicznym interwencjom wojskowym w jakimkolwiek kraju. W oświadczeniu wezwano wszystkie zaangażowane strony do zachowania powściągliwości i pokojowego rozwiązania sytuacji w Wenezueli.

5 stycznia: Filipiny z zaniepokojeniem obserwują wydarzenia w Wenezueli. Ministerstwo spraw zagranicznych wydało oświadczenia dotyczące sytuacji w Wenezueli, w którym wyrażono zaniepokojenie rozwojem sytuacji w Wenezueli oraz jej wpływem na pokój i stabilność w regionie. Ponadto wezwano zainteresowane strony do poszanowania prawa międzynarodowego, w tym Karty Narodów Zjednoczonych, a także do zachowania powściągliwości w celu zapobiegnięcia eskalacji konfliktu, przywrócenia pokoju i porządku w Wenezueli. Wydaje się, że reakcja Filipin jest najbardziej powściągliwa spośród wszystkich państw członkowskich ASEAN, co nie powinno dziwić, biorąc pod uwagę sojusz w zakresie bezpieczeństwa ze Stanami Zjednoczonymi. Niemniej jednak niektórzy filipińscy politycy są bardziej krytyczni wobec działań Waszyngtonu. Jeden z członków Izby Reprezentantów - Perci Cendaña - przedstawił amerykańską operację jako nielegalną inwazję. Zaznaczył przy tym, iż tego rodzaju operacje mogą doprowadzić do usprawiedliwienia innych agresywnych i nielegalnych działań, takich jak agresja Rosji na Ukrainie czy Chin na Morzu Południowochińskim. W podobnym tonie wypowiedziała się Leila de Lima, której zdaniem Stany Zjednoczone po raz kolejny postawiły się w roli państwa agresora, co może doprowadzić do normalizacji chińskich działań na spornych obszarach Morza Południowochińskiego.

5 stycznia: Indonezja wyraziła poważnie zaniepokojenie amerykańską operacją w Wenezueli. Ministerstwo spraw zagranicznych Indonezji wydało oświadczenie, w którym podkreślono, że wydarzenia w Wenezueli budzą poważnie zaniepokojenie rządu w Dżakarcie, a jakiegokolwiek działania obejmujące użycie siły lub groźbę jej użycia mogą prowadzić do powstania niebezpiecznego precedensu w stosunkach międzynarodowych. Według indonezyjskiego rządu działania Stanów Zjednoczonych mogą doprowadzić do

podważenia stabilności regionalnej, pokoju oraz zasad suwerenności i dyplomacji.

5 stycznia: zdecydowana większość Filipińczyków ufa Stanom Zjednoczonym w sprawie wsparcia z zakresu bezpieczeństwa. Według sondażu przeprowadzonego przez Pulse Asia na grupie 1200 respondentów 83% ankietowanych jest przekonanych, że Stany Zjednoczone pomogą Filipinom w ochronie swoich interesów narodowych. W dalszej kolejności znalazły się Japonia (64%), Kanada (58%), Australia (51%), Korea Południowa (37%), Wielka Brytania (33%), Unia Europejska (27%), Tajwan (12%), Chiny (11%), Indie (4%).

9 stycznia: Stany Zjednoczone zapowiedziały wsparcie finansowe dla Tajlandii i Kambodży. Zastępca sekretarza stanu USA ds. Azji Wschodniej Michael DeSombre poinformował o udzieleniu wsparcia finansowego w wysokości 45 mln USD na rzecz ustabilizowania sytuacji na obszarze granicznym pomiędzy Tajlandią i Kambodżą. Amerykańska administracja zobowiązała się do przeznaczenia 15 mln USD na stabilizację obszarów przygranicznych poprzez pomoc w odbudowie obszarów zniszczonych w wyniku walk zbrojnych pomiędzy państwami. Dodatkowo kwota 10 mln USD ma pokryć koszty usuwania min i rozbrojenia niewybuchów. Ponadto oba państwa otrzymają 20 mln USD na rzecz walki z oszustwami telekomunikacyjnymi i transgranicznymi, a także przestępczością narkotykową.

10 stycznia: Indonezja i Malezja tymczasowo zablokowały chatbota opartego na sztucznej inteligencji na amerykańskiej platformie społecznościowej X. Rządy Indonezji i Malezji zdecydowały się na tymczasowe zablokowanie Groka – chatbota opartego na sztucznej inteligencji, stworzonego przez firmę xAI Elona Muska – po doniesieniach o jego masowym wykorzystywaniu do generowania pornograficznych treści, w tym niekonsensualnych nagich wizerunków kobiet oraz obrazów przedstawiających dzieci. Indonezyjskie władze uznały to zjawisko za poważne przestępstwo cyfrowe i formę „przemocy opartej na technologii”, naruszającą prawa człowieka, godność oraz bezpieczeństwo obywateli w przestrzeni cyfrowej. Po wstępnych dochodzeniach Ministerstwo komunikacji i cyfryzacji stwierdziło, że Grok nie posiada wystarczających mechanizmów zapobiegających tworzeniu oraz rozpowszechnianiu pornografii opartej na prawdziwych zdjęciach osób fizycznych, co stwarza poważne ryzyko naruszenia prywatności i prawa do wizerunku. W związku z tym indonezyjski rząd wezwał przedstawicieli platformy X do wyjaśnień, podkreślając, że wszystkie podmioty cyfrowe działające w kraju muszą wykazać się skutecznymi zabezpieczeniami przed nielegalnymi treściami. Malezja podjęła analogiczne działania wskazując, że platforma X nie udzieliła satysfakcjonującej odpowiedzi na wcześniejsze wezwania dotyczące generowania przez Groka obscenicznych i zmanipulowanych obrazów bez zgody

osób, których wizerunek został wykorzystany. W odpowiedzi na falę krytyki xAI wyłączyło funkcję generowania obrazów dla większości użytkowników, a Elon Musk zapowiedział, że osoby tworzące nielegalne treści przy użyciu Groka będą ponosić takie same konsekwencje, jak w przypadku ich bezpośredniego publikowania.

14 stycznia: Stany Zjednoczone zawiesiły procedowanie wniosków wizowych osób pochodzących z 75 państw, w tym z czterech państw Azji Południowo-Wschodniej. Administracja prezydenta Donalda Trumpa ogłosiła wstrzymanie przetwarzania wiz imigracyjnych dla obywateli 75 krajów, w ramach zaostrożonej polityki imigracyjnej Stanów Zjednoczonych. Zawieszenie, które wejdzie w życie 21 stycznia 2026 r., obejmuje m.in. Kambodżę, Laos, Mjanmę oraz Tajlandię. Departament Stanu podkreślił, że przegląd wszystkich procedur wizowych ma zapewnić „najwyższy poziom kontroli i weryfikacji” w celu wyeliminowania ryzyka korzystania z państwowej pomocy przez imigrantów.

22 stycznia: Indonezja przyjęła zaproszenie prezydenta USA do Rady Pokoju. Ministerstwo spraw zagranicznych Indonezji poinformowało o przystąpieniu do Rady Pokoju pod przewodnictwem Donalda Trumpa. Zaangażowanie Indonezji oraz innych państw muzułmańskich wynika głównie z udziału Rady w utrwaleniu trwałego zawieszenia broni pomiędzy Palestyną i Izraelem, wsparciu odbudowy Strefy Gazy, a także zagwarantowaniu Palestynie prawa do samostanowienia i państwowości, zgodnie z prawem międzynarodowym. Niemniej jednak projekt statutu założycielskiego organizacji świadczy o tym, że w swoich działaniach nie będzie się ograniczać jedynie do okupowanych terytoriów Palestyny. Istnieje ryzyko, że Indonezja może zostać wciągnięta w amerykańską orbitę, której priorytetem będzie realizowanie celów prezydenta USA. Donald Trump zaprosił do Rady około 60 państw, wśród których znalazły się cztery państwa Azji Południowo-Wschodniej. Oprócz Indonezji zaproszenie zaakceptował również Wietnam, natomiast Singapur i Tajlandia rozpatrują decyzję w tej sprawie. Warto zaznaczyć, że stałe członkostwo w Radzie wymaga opłaty od każdego państwa w wysokości 1 mld USD. Bez tej wpłaty członkostwo jest ograniczone do trzech lat. Zdaniem rzeczniczki indonezyjskiego ministerstwa spraw zagranicznych Yvonne Mewengkang, członkostwo w Radzie Pokoju jest strategicznym i konstruktywnym krokiem w celu wzmocnienia międzynarodowych wysiłków na rzecz powstrzymania przemocy, ochrony ludności cywilnej oraz rozszerzenia dostępu do pomocy humanitarnej dla Palestyńczyków w Strefie Gazy.

22 stycznia: Stany Zjednoczone przyznały Filipinom 40 mln USD wsparcia w zakresie bezpieczeństwa. Zgodnie z ustawą dotyczącą środków finansowych przeznaczonych na obronność USA w 2026 r. podjęto decyzję o przekazaniu

dotychczasowych 40 mln USD Filipinom na wzmocnienie zdolności z zakresu bezpieczeństwa, co jest związane z rosnącym zagrożeniem ze strony Chin.

23 stycznia: Wietnam przystąpił do Rady Pokoju. Wietnamska delegacja pod przewodnictwem wicepremiera Bui Thanh Sona wzięła udział w ceremonii podpisania Karty Rady Pokoju na marginesie Światowego Forum Ekonomicznego w Davos. Hanoi wyraziło również chęć ścisłej współpracy z innymi sygnatariuszami przy wdrażaniu planu pokojowego dla Gazy, zatwierdzonego przez Radę Bezpieczeństwa ONZ, podkreślając, że zaangażowanie Wietnamu wynika z konsekwentnego stanowiska wobec kwestii palestyńskiej, zgodnego z prawem międzynarodowym i Kartą Narodów Zjednoczonych. Wicepremier przekazał także zaproszenie dla prezydenta Trumpa i Pierwszej Damy do złożenia wizyty w Wietnamie, akcentując pogłębiające się relacje dwustronne.

23 stycznia: Malezja zniosła blokadę chatbota na platformie społecznościowej X. Malezyjski rząd podjął decyzję o zniesieniu tymczasowego zakazu korzystania z chatbota sztucznej inteligencji Grok, należącego do Elona Muska, po tym jak firma wprowadziła dodatkowe zabezpieczenia mające zapobiegać generowaniu nieodpowiednich treści. Niemniej jednak działanie Groka pozostanie pod stałym nadzorem władz. Wcześniej, na początku stycznia, dostęp do chatbota został zablokowany z powodu jego wykorzystywania do tworzenia treści uznanych za obsceniczne, w tym zmanipulowanych obrazów bez zgody zainteresowanych osób, obejmujących również kobiety i nieletnich.

24 stycznia: amerykańska marynarka złożyła pierwszą wizytę portową w kambodżańskiej bazie marynarki wojennej Ream od czasu zakończenia prac modernizacyjnych zrealizowanych przy współpracy z Chinami. Okręt bojowy typu Independence - USS Cincinnati, wraz ze 100-osobową załogą złożył pięciodniową wizytę portową w bazie Ream. Warto zaznaczyć, że była to pierwsza tego rodzaju wizyta statku amerykańskiej marynarki wojennej od czasu pojawienia się w 2019 r. doniesień o zawarciu umowy pomiędzy Chinami i Kambodżą, umożliwiającej korzystanie z tego obiektu przez chińskie siły zbrojne przez okres 30 lat. Umowa miała być skutkiem zaangażowania strony chińskiej w modernizację tego obiektu wojskowego, która objęła budowę głębokowodnego nabrzeża, suchego doku, pochylni oraz kambodżańsko-chińskiego centrum logistyczno-szkoleniowego. Rząd Kambodży konsekwentnie zaprzeczał istnieniu jakichkolwiek porozumień przyznających Chinom wyłączne prawa dostępu do bazy. Podkreślano jednocześnie, że dostęp do bazy jest możliwy dla wszystkich zaprzyjaźnionych państw. Premier Hun Manet, który nadzorował ponowne otwarcie bazy w kwietniu 2025 r., wielokrotnie zapewniał, że Ream może przyjmować okręty różnych państw w ramach ćwiczeń i wizyt portowych, o ile pozwalają na to możliwości techniczne obiektu. W podobnym

tonie wypowiedzieli się przedstawiciele kambodżańskiej marynarki wojennej, deklarując gotowość portu do obsługi jednostek m.in. ze Stanów Zjednoczonych, Australii czy Japonii. Od czasu ponownego otwarcia obiektu wizyty portowe złożyły w ubiegłym roku jednostki z Japonii oraz Wietnamu.

27 stycznia: Filipiny przeprowadził ze Stanami Zjednoczonymi pierwszy patrol w ramach tzw. kooperacyjnych aktywności morskich (Maritime Cooperative Activity, MCA) w 2026 r. Marynarki wojenne Filipin i USA przeprowadziły po raz 11 ćwiczenia w ramach MCA od czasu rozpoczęcia tej inicjatywy w 2023 r. Statki obu państw przeprowadziły wspólny patrol w okolicach płycizny Scarborough na Morzu Południowochińskim. Filipiny zaangażowały w ćwiczenia fregatę BRP Antonio Luna, samoloty FA-50 i A-29 Super Tucano, śmigłowiec AW109 oraz jednostkę straży przybrzeżnej BRP Gabriela Silang. Strona amerykańska skierowała niszczyciel USS John Finn oraz śmigłowiec MH-60R Seahawk. W trakcie manewrów, obejmujących m.in. uzupełnianie zapasów na morzu, ćwiczenia z zakresu walki nawodnej oraz nocne manewry zespołowe, zaobserwowano wejście do strefy ćwiczeń chińskiego okrętu typu Jiangkai (Type 052). Jak podkreślił rzecznik filipińskiej marynarki wojennej, kontradmirał Roy Vincent Trinidad, jednostka ta nie podejmowała działań agresywnych, jednak jej obecność wpisuje się w trend coraz bliższego monitorowania ćwiczeń przez chińskie siły morskie.

28 stycznia: Kambodża przystąpiła do Rady Pokoju jako trzecie państw z Azji Południowo-Wschodniej. Premier Hun Manet potwierdził przystąpienie Kambodży do Rady Pokoju jako jednego z członków założycieli. Do deklaracji doszło przy okazji spotkania z admirałem Samuelem Paparo, stojącego na czele amerykańskiego Dowództwa Indo-Pacyfiku, w Phnom Penh. Podczas rozmowy Hun Manet odniósł się również do sytuacji na granicy kambodżańsko-tajskiej, dziękując prezydentowi Donaldowi Trumpowi za jego wkład w doprowadzeniu do zawieszenia broni.

KOMENTARZ

Amerykańska operacja wojskowa przeprowadzona w Caracas 3 stycznia, zakończona pojmaniem urzędującego prezydenta Wenezueli Nicolása Maduro oraz jego żony, wywołała szerokie reperkusje międzynarodowe, sięgające daleko poza region Ameryki Łacińskiej. Szczególnie interesujące są reakcje państw Azji Południowo-Wschodniej, które - mimo

geograficznego oddalenia od Wenezueli – postrzegają to wydarzenie przez pryzmat własnych doświadczeń historycznych, norm prawa międzynarodowego oraz trwającej rywalizacji strategicznej między Stanami Zjednoczonymi a Chinami. Region ten, stanowiący jedno z kluczowych pól konkurencji wielkich mocarstw, zareagował w sposób stosunkowo spójny w warstwie normatywnej, choć z wyraźnymi różnicami w tonie i intensywności krytyki.

Wspólnym mianownikiem stanowisk państw Azji Południowo-Wschodniej było wyrażenie zaniepokojenia użyciem siły przez Stany Zjednoczone przeciwko suwerennemu państwu oraz podkreślenie znaczenia zasad Karty Narodów Zjednoczonych, zwłaszcza poszanowania suwerenności i integralności terytorialnej. Taka reakcja wpisuje się w długą tradycję regionalnego przywiązania do norm westfalskich, ukształtowaną przez doświadczenie kolonializmu oraz interwencji zewnętrznych. Dla wielu stolic Azji Południowo-Wschodniej operacja w Wenezueli nie była jedynie incydentem w odległym regionie, lecz potencjalnie niebezpiecznym precedensem, który może osłabiać już i tak kruchą architekturę norm regulujących użycie siły w stosunkach międzynarodowych.

Najbardziej krytyczną reakcję wobec działań USA zaprezentowała Malezja. Premier Anwar Ibrahim jednoznacznie określił operację jako rażące naruszenie prawa międzynarodowego i bezprawne użycie siły wobec suwerennego państwa, wprost domagając się natychmiastowego uwolnienia Maduro i jego żony. Malezyjskie stanowisko wyróżniało się nie tylko ostrością języka, lecz także klarowną argumentacją normatywną, wskazującą na erozję fundamentalnych ograniczeń w stosowaniu siły między państwami. Oświadczenie premiera Ibrahima wpisuje się w szerszą linię malezyjskiej polityki zagranicznej, która w ostatnich latach konsekwentnie akcentuje znaczenie prawa międzynarodowego i krytycznie odnosi się do jednostronnych działań mocarstw zachodnich, co jednocześnie wzmacnia jej wiarygodność w oczach państw globalnego Południa.

Zbliżone, choć nieco mniej ekspresyjne stanowisko zajęła Indonezja. Dżakarta wyraziła „poważne zaniepokojenie” operacją i podkreśliła ryzyko stworzenia niebezpiecznego precedensu w stosunkach międzynarodowych. Indonezyjskie ministerstwo spraw zagranicznych wskazało, że użycie siły może podważać stabilność, pokój oraz zasady suwerenności i dyplomacji. Reakcja ta była spójna z tradycyjną indonezyjską koncepcją „wolnej i aktywnej” polityki zagranicznej, zakładającej dystans wobec działań zarówno Zachodu, jak i Chin, przy jednoczesnej obronie porządku opartego na prawie międzynarodowym.

Większość pozostałych państw regionu przyjęła bardziej umiarkowane i ostrożne stanowiska. Tajlandia i Wietnam ograniczyły się do apeli o pokojowe

rozwiązanie konfliktu, powściągliwość oraz poszanowanie Karty Narodów Zjednoczonych, unikając bezpośredniego potępienia Stanów Zjednoczonych. Tego rodzaju język dyplomatyczny odzwierciedla pragmatyczne podejście państw, które starają się nie antagonizować Waszyngtonu, a jednocześnie nie chcą legitymizować otwartego naruszenia suwerenności państwowej.

Na tle regionu najbardziej wyważoną reakcją zaprezentowały Filipiny. Jest to o tyle znamienne, że Manila pozostaje formalnym sojusznikiem Stanów Zjednoczonych i opiera znaczną część swojego bezpieczeństwa na gwarancjach amerykańskich, zwłaszcza w kontekście sporów z Chinami na Morzu Południowochińskim. Oficjalne stanowisko filipińskiego ministerstwa spraw zagranicznych wyraża „zaniepokojenie” operacją, jednocześnie starannie unikając jej jednoznacznego potępienia. Podkreślono potrzebę pokojowego rozwiązywania sporów oraz powściągliwości, przy jednoczesnym zasygnalizowaniu „zrozumienia” dla amerykańskich uwarunkowań bezpieczeństwa. Taka ostrożność wynikała z obawy, że pełna aprobata dla użycia siły przez silniejsze państwo przeciwko słabszemu mogłaby podważyć filipińską argumentację prawną wobec Chin. Warto jednak zauważyć, że część filipińskich polityków, zwłaszcza z kręgów lewicowych i liberalnych, otwarcie określiła operację USA jako nielegalną inwazję, wskazując na jej potencjalny efekt normalizujący agresywne zachowania mocarstw, w tym Chińskiej Republiki Ludowej.

Równie interesująca była reakcja Singapuru, który – jako małe państwo o wysokiej wrażliwości strategicznej – konsekwentnie akcentuje prymat prawa międzynarodowego. Oficjalne oświadczenie MSZ wyrażało głębokie zaniepokojenie operacją i sprzeciw wobec wszelkich interwencji wojskowych sprzecznych z Kartą Narodów Zjednoczonych. Jednocześnie nieformalna debata, m.in. wypowiedzi byłego wysokiego rangą dyplomaty Bilahariego Kausikana sugerują, że Singapur postrzega działania USA również przez pryzmat równowagi sił i odstraszenia, zwłaszcza wobec Chin. Ta dychotomia między „teologią” oficjalnej dyplomacji a „brutalną rzeczywistością” polityki siły dobrze oddaje dylematy wielu państw regionu.

Reakcje Azji Południowo-Wschodniej na amerykańską operację w Wenezueli ujawniają zatem głębokie napięcie między normatywnym przywiązaniem do suwerenności a pragmatycznym uznaniem roli USA jako kluczowego aktora równoważącego potęgę Chin. Choć niemal wszystkie państwa regionu wyraziły zaniepokojenie i obawy przed precedensem, różnice w tonie – od ostrej krytyki Malezji po wyważoną ostrożność Filipin – odzwierciedlają zróżnicowane interesy strategiczne, stopień zależności od USA oraz percepcję zagrożeń ze strony Pekinu. W dłuższej perspektywie operacja ta może przyczynić się do dalszej

erozji liberalnej narracji o „porządku opartym na zasadach”, jednak nie musi zasadniczo zmienić kalkulacji państw regionu, które od dawna postrzegają stosunki międzynarodowe w kategoriach siły, a nie wyłącznie prawa.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

